

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 6.5.2015
COM(2015) 192 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Strategija za enotni digitalni trg za Evropo

{SWD(2015) 100 final}

Izvelek iz politične usmeritve naslednje Komisije – „Nov začetek za Evropo: moj načrt za delovna mesta, rast, pravičnost in demokratične spremembe“ (15. julij 2014)

Prednostna naloga št. 2: Povezan digitalni enotni trg

„Menim, da moramo veliko bolje izkoristiti čudovite priložnosti, ki jih prinašajo digitalne tehnologije, ki ne poznajo meja. Zato bomo morali imeti pogum, da razbijemo nacionalne omejitve v telekomunikacijskih ureditvah, zakonodaji o avtorskih pravicah in varstvu podatkov, pri upravljanju radijskih valov in uporabi konkurenčnega prava.

*Če bomo to storili, lahko zagotovimo, da bodo lahko Evropejci kmalu uporabljali mobilne telefone po vsej Evropi brez plačevanja stroškov gostovanja. Zagotovimo lahko, da bodo lahko potrošniki prek svojih elektronskih naprav dostopali do storitev, glasbe, filmov in športnih dogodkov povsod v Evropi in ne glede na meje. Ustvarimo lahko pravične enake konkurenčne pogoje, kjer za vsa podjetja, ki zagotavljajo blago ali storitve v Evropski uniji, veljajo enaka pravila o varstvu podatkov in potrošnikov, ne glede na to, kje se nahaja njihov strežnik. **Z uvedbo povezanega digitalnega enotnega trga lahko v Evropi v času trajanja mandata naslednje Komisije ustvarimo do 250 milijard evrov dodatne rasti** ter s tem na sto tisoče novih delovnih mest, zlasti za mlade iskalce zaposlitve, in živahno družbo znanja.*

*Da bi to dosegli, nameravam v prvih šestih mesecih svojega mandata sprejeti **ambiciozne zakonodajne ukrepe za oblikovanje povezanega digitalnega enotnega trga**, zlasti s hitrim dokončanjem pogajanj o skupnih evropskih pravilih za varstvo podatkov, okrepitevijo tekoče reforme naših telekomunikacijskih pravil, posodobitvijo pravil o avtorskih pravicah glede na digitalno revolucijo in spremembo navad potrošnikov ter s posodobitvijo in poenostavitvijo pravil o varstvu potrošnikov pri spletnih in digitalnih nakupih. To bi moralo iti z roko v roki s prizadevanji za povečanje digitalnega znanja in spretnosti v družbi na splošno ter lažje ustanavljanje inovativnih zagonskih podjetij. Povečanje uporabe digitalnih tehnologij in spletnih storitev bi moralo postati horizontalna politika, ki bi zajemala vse sektorje gospodarstva in javnega sektorja.“*

Jean-Claude Juncker

1. UVOD: ZAKAJ POTREBUJEMO ENOTNI DIGITALNI TRG

Svetovno gospodarstvo se hitro digitalizira. Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) niso več poseben sektor, temveč temelj vseh modernih inovativnih gospodarskih sistemov. Internet in digitalne tehnologije spreminjajo način življenja in dela, tako na ravni posameznikov kot v podjetjih in skupnostih. Postajajo vse pomembnejši del vseh sektorjev našega gospodarstva in družbe.

Te spremembe se dogajajo hitro in v velikem obsegu ter prinašajo številne priložnosti za inovacije, rast in delovna mesta. Poleg tega odpirajo zahtevna politična vprašanja za javne organe, ki zahtevajo usklajeno ukrepanje na ravni EU. Vse države članice se spoprijemajo s podobnimi težavami, vendar jih rešujejo na nacionalni ravni. Tako reševanje težav državam članicam ne omogoča, da bi izkoristile vse možnosti in obravnavale vse izzive digitalne revolucije. Mnoga vprašanja bi bilo bolj primerno reševati na evropski ravni. Zato je Evropska komisija kot eno ključnih prednostnih nalog izpostavila vzpostavitev enotnega digitalnega trga.

Na enotnem digitalnem trgu bo zagotovljen prost pretok blaga, oseb, storitev in kapitala, posamezniki in podjetja pa bodo lahko brez težav opravljali spletne dejavnosti pod pogoji poštene konkurence ter ob visoki ravni varstva potrošnikov in osebnih podatkov ne glede na državljanstvo ali stalno prebivališče. Z vzpostavitvijo enotnega digitalnega trga bo Evropa lahko ohranila vodilni položaj v svetu v digitalnem gospodarstvu, kar bo evropskim podjetjem pomagalo rasti na svetovni ravni.

Evropa ima zmogljivosti za vodilno vlogo v svetovnem digitalnem gospodarstvu, vendar jih trenutno ne izkorišča v celoti. Razdrobljenost in ovire, ki jih na fizičnem enotnem trgu ni, upočasnjujejo EU. Če bi v Evropi odpravili te ovire, bi se lahko BDP EU povečal za 415 milijard EUR¹. Digitalno gospodarstvo lahko razširi trge, zagotovi boljše storitve po boljših cenah, ponudi večjo izbiro ter ustvari nove vire zaposlovanja. Enotni digitalni trg lahko ustvari priložnosti za nova zagonska podjetja, obstoječim pa omogoči rast in dobiček na trgu z več kot 500 milijoni ljudi.

Strategija za enotni digitalni trg je bila pripravljena s pomočjo prispevkov držav članic, Evropskega parlamenta in deležnikov ter na podlagi rezultatov posvetovanj z navedenimi stranmi. Ima večletni okvir in se osredotoča na ključne, med seboj povezane ukrepe, ki jih je mogoče sprejeti le na ravni EU. Izbrani so bili tako, da bi imeli čim večji učinek in da bi jih bilo mogoče uresničiti v času mandata sedanje Komisije. Sprejeti bodo v skladu z načeli boljše zakonodaje. Za vse ukrepe bo opravljeno ustrezno posvetovanje in ocena učinka. Strategija za enotni digitalni trg bo slonela na treh stebrih:

- **Boljši dostop potrošnikov in podjetij do spletnega blaga in storitev po vsej Evropi** – to zahteva hitro odpravo ključnih razlik med spletnim in nespletnim okoljem, da se odstranijo ovire za čezmejne spletne dejavnosti.
- **Oblikovanje ustreznih pogojev za razcvet digitalnih omrežij in storitev** – to zahteva hitre, varne in zanesljive infrastrukture in vsebinske storitve ter ustrezno regulativno okolje za inovacije, naložbe, pošteno konkurenco in enake konkurenčne pogoje.

¹ Sklici na informacije, predstavljene v tem dokumentu, so na voljo v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije „Strategija za enotni digitalni trg za Evropo – Analiza in dokazi“ [SWD(2015) 100]. Navedeni dokument vsebuje tudi več podrobnosti o vrsti obravnavanih izzivov in dokaze za utemeljitev strategije.

- **Čim boljše izkoriščanje potenciala za rast evropskega digitalnega gospodarstva** – to zahteva naložbe v infrastrukturo in tehnologije na področju IKT, na primer računalništvo v oblaku in velepodatke, ter raziskave in inovacije za spodbujanje industrijske konkurenčnosti ter boljših javnih storitev, vključevanja in spretnosti.

2. BOLJŠI SPLETNI DOSTOP ZA POTROŠNIKE IN PODJETJA V EVROPI

Enotni digitalni trg bo podjetjem in zlasti podjetnikom omogočil nove možnosti za širitev po vsej Evropi. Potrebno je takojšnje ukrepanje, da se odstranijo ovire za čezmejne spletne dejavnosti, vključno z razlikami v pogodbenem in avtorskem pravu med državami članicami, ter zmanjša breme, povezano z DDV. Za povečanje zaupanja potrošnikov v čezmejno spletno prodajo je treba med drugim zagotoviti cenovno dostopne in kakovostne čezmejne storitve dostave paketov, ki jih za zdaj še ni. Namen strategije je tudi določiti primeren okvir za e-trgovanje ter preprečiti nepošteno diskriminacijo potrošnikov in podjetij pri dostopanju do vsebin ali nakupovanju spletnega blaga in storitev v EU. Diskriminacija se lahko pojavi v obliki omejitev na podlagi državljanstva, prebivališča ali geografske lokacije, kar je v nasprotju s temeljnimi načeli EU.

2.1. Pravila čezmejnega e-trgovanja, ki jim potrošniki in podjetja lahko zaupajo

Eden od razlogov, zakaj potrošniki in manjša podjetja v čezmejnem e-trgovanju ne sodelujejo v večjem obsegu, je, da so pravila, ki se uporabljajo za te transakcije, lahko zapletena, nejasna in se med državami članicami lahko razlikujejo. 28 različnih nacionalnih zakonov o varstvu potrošnikov ter različni pogodbeni predpisi podjetja odvrtaajo od čezmejne trgovine, potrošnikom pa onemogočajo, da bi imeli na voljo najširši obseg spletnih ponudb in izmed njih izbrali najbolj konkurenčno.

• Potrošniki v EU bi lahko vsako leto prihranili 11,7 milijarde EUR, če bi pri nakupih na spletu lahko izbirali iz celotne ponudbe blaga in storitev, ki so na voljo v EU. • Spletnim prodajalcem iz svoje države zaupa 61 % potrošnikov v EU, spletnim prodajalcem iz drugih držav pa le 38 %. • Samo 7 % MSP v EU svoje izdelke prodaja v druge države.

Na enotnem trgu morajo imeti podjetja možnost, da blago in storitve prodajajo v skladu s skupnimi pravili. Nekateri vidiki potrošniškega in pogodbenega prava so pri spletni prodaji že v celoti usklajeni (na primer glede podatkov, ki jih je treba zagotoviti potrošniku pred sklenitvijo pogodbe, in pravil, ki urejajo njihovo pravico do odstopa od nakupa, če si premislijo). Za druge pogodbene vidike (na primer, kakšna pravna sredstva so na voljo v primeru, da materialno blago ni v skladu s prodajno pogodbo) pa veljajo samo pravila EU, ki zagotavljajo minimalno harmonizacijo in ki jih države članice lahko razširijo. Glede pravnih sredstev v primeru digitalnih vsebin z napako, kupljenih na spletu (na primer e-knjig), ni posebnih pravil EU, le nekaj nacionalnih.

Poenostavljena in sodobna pravila za spletne in digitalne čezmejne nakupe bodo več podjetij spodbudila k čezmejni spletni prodaji in povečala zaupanje potrošnikov v čezmejno e-trgovanje. Če bi se v vseh državah članicah uporabljala enaka pravila za e-trgovanje, bi bilo 57 % podjetij pripravljeno začeti ali povečati spletno prodajo v druge države članice EU.

Za zagotovitev ustreznih pogojev za razcvet čezmejnega e-trgovanja bo Komisija, kot je napovedala v svojem delovnem programu za leto 2015, predstavila spremenjen zakonodajni predlog², ki predvideva dodatno harmonizacijo temeljnih pravic in obveznosti strank prodajne pogodbe in ki bo prodajalcem omogočil, da se oprejo na svoje nacionalno pravo. To bo doseženo zlasti z zagotavljanjem pravnih sredstev v primeru neizpolnitve obveznosti in ustreznih obdobjev za pravico do pravnega jamstva. Namen je zagotoviti, da razlike v obveznih predpisih nacionalnega potrošniškega pogodbenega prava ali razlike, ki izhajajo iz posebnih pravil, npr. o označevanju, trgovcev na notranjem trgu ne bi odvrčale od čezmejne trgovine.

Vendar pa enotni sklop pravil ne zadostuje. Da bi pravila o varstvu potrošnikov pri spletnem in digitalnem nakupovanju postala povsem učinkovita, jih je treba hitreje, prožneje in bolj usklajeno izvrševati. Komisija bo predstavila predlog za revizijo uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov³, ki bo pojasnil in določil pooblastila izvršilnih organov ter izboljšal usklajevanje dejavnosti tržnega nadzora in mehanizmov opozarjanja za hitrejše odkrivanje kršitev. Poleg tega bo Komisija leta 2016 vzpostavila vseevropsko spletno platformo za reševanje sporov.

Komisija bo pred koncem leta 2015 predstavila spremenjeni predlog, ki bo (i) zajemal harmonizirana pravila EU za spletne nakupe digitalnih vsebin in (ii) trgovcem omogočil, da se oprejo na nacionalno pravo, ki bo temeljilo na sklopu ključnih obveznih pogodbenih pravic EU za domačo in čezmejno spletno prodajo materialnega blaga.

Komisija bo predstavila predlog za revizijo uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov, da bi se oblikovali učinkovitejši mehanizmi za sodelovanje.

2.2. Cenovno dostopna in kakovostna čezmejna dostava paketov

Cenovno dostopne in kakovostne storitve čezmejne dostave lahko okrepijo zaupanje potrošnikov v čezmejno spletno prodajo. Deležniki se pritožujejo nad pomanjkanjem preglednosti, čezmernimi stroški majhnih pošiljk, pomanjkanjem interoperabilnosti med različnimi operaterji, ki so običajno vpleteni v dostavo čezmejnih pošiljk, in s tem povezanimi nevednostmi za končnega potrošnika.

- Od podjetij, ki ne prodajajo na spletu, vendar si za to prizadevajo, jih je 62 % navedlo, da previsoki stroški dostave predstavljajo težavo.
- Tarife za čezmejno dostavo paketov, ki jih zaračunavajo nacionalni poštni operaterji, so po ocenah dva do petkrat višje od domačih tarif.

Visoke cene in neučinkovita dostava paketov ne bi smele ovirati čezmejnega spletnega trgovanja. Industrijski sektor bo Komisiji junija 2015 poročal o samoreguliranju, ki se osredotoča na vidike kakovosti in interoperabilnosti, na primer na „sistem za sledenje“ in hitrejšo dostavo paketov, ne zajema pa cenovnega vidika ali regulativnega nadzora. Komisija bo ocenila ukrepe, ki jih je sprejela industrija, in predstavila dopolnilne ukrepe za izboljšanje preglednosti cen dostave v Evropi, tudi cen za majhne pošiljke, ter okrepila regulativni nadzor trgov čezmejne dostave paketov, da se zagotovi dobro delujoča čezmejna dostava. Komisija bo v roku dveh let po sprejetju teh ukrepov ob upoštevanju morebitnega napredka ocenila potrebo po dodatnih ukrepih.

² COM(2011) 635, 2011/0284/COD.

³ Uredba (ES) št. 2006/2004.

Komisija bo v prvi polovici leta 2016 začela izvajati ukrepe za izboljšanje preglednosti in poostren regulativni nadzor dostave paketov.

2.3. Preprečevanje neupravičenega geografskega blokiranja

Geografsko blokiranje se nanaša na prakse, ki jih spletni trgovci iz komercialnih razlogov uporabljajo za zavrnitev dostopa do spletnih mest iz drugih držav članic. Včasih lahko potrošniki dostopajo do spletnega mesta, vendar na njem ne morejo kupiti izdelkov ali storitev. Potrošnik se lahko tudi preusmeri na lokalno spletno mesto istega podjetja z različnimi cenami ali različnimi izdelki in storitvami. V drugih primerih se prodaja sicer ne zavrne, vendar se z geolokalizacijo samodejno določijo različne cene glede na geografsko lokacijo, na primer ko potrošniki pri najemu avtomobila v eni državi članici za enako storitev plačajo več kot spletni potrošniki v drugi državi članici. Geografsko blokiranje je eno od številnih orodij, ki jih podjetja uporabljajo za razdelitev trga po nacionalnih mejah (ozemeljske omejitve). Zaradi omejitve možnosti in izbire potrošnikov je geografsko blokiranje pomemben vzrok za nezadovoljstvo potrošnikov in razdrobljenost notranjega trga.

- 74 % pritožb potrošnikov, ki jih je prejela mreža evropskih centrov za potrošnike v zvezi z različnimi cenami ali drugimi primeri diskriminacije na podlagi geografske lokacije, se je nanašalo na čezmejno spletno nakupovanje.

Geografsko blokiranje je lahko posledica enostranske odločitve udeležencev na trgu, sporazumov med konkurenčnimi podjetji, da si razdelijo trg, ali vertikalnih sporazumov (za pravice distribucije na ozemlju). Včasih so te omejitve dobave in posledične cenovne razlike utemeljene, na primer če mora prodajalec izpolnjevati posebne pravne obveznosti. Vendar pa v mnogih primerih spletno geografsko blokiranje ni upravičeno. Te neupravičene prakse bi bilo treba izrecno prepovedati, da bi lahko evropski potrošniki in podjetja v celoti izkoristili večjo izbiro in nižje cene na enotnem trgu.

Komisija bo v prvi polovici leta 2016 pripravila zakonodajne predloge za odpravo neupravičenega geografskega blokiranja. Ukrepi bi lahko vključevali ciljno usmerjene spremembe okvira za elektronsko poslovanje⁴ ter okvira, določenega s členom 20 direktive o storitvah⁵.

Komisija začne tudi raziskavo konkurence v sektorju, ki se osredotoča na uporabo konkurenčnega prava na področju e-trgovanja.

2.4. Boljši dostop do digitalnih vsebin – sodoben, bolj evropski okvir avtorskih pravic

Avtorske pravice so podlaga za ustvarjalnost in kulturno industrijo v Evropi. Svetovna konkurenčnost EU je močno odvisna od ustvarjalnosti. V nekaterih sektorjih, kjer se pogosto uporabljajo avtorske pravice, je EU vodilna v svetu. Digitalne vsebine so eno glavnih gonil rasti digitalnega gospodarstva. 56 % Evropejcev splet uporablja za kulturne namene, izdatki za digitalne zabavne vsebine in medije pa se bodo po ocenah v naslednjih petih letih povečali za približno 12 %. Navade se spreminjajo, saj si potrošniki digitalne vsebine vse pogosteje ogledujejo na mobilnih napravah ter pričakujejo, da bodo do njih lahko dostopali kadar koli in povsod.

⁴ Direktiva 2000/31/ES.

⁵ Direktiva 2006/123/ES.

Ovire za čezmejni dostop do avtorsko zaščitene vsebine in za njihovo prenosljivost so še vedno pogoste, zlasti za avdiovizualne programe. Ko potrošniki prečkajo notranjo mejo EU, zaradi avtorskih pravic pogosto ne morejo uporabljati spletnih vsebin (npr. video storitev), ki so jih kupili v domači državi.

- 45 % podjetij, ki so pripravljena prodajati digitalne spletne storitve posameznikom, je navedlo, da omejitve zaradi avtorskih pravic, ki jim preprečujejo prodajo v tujini, predstavljajo težavo.
- V drugi državi članici EU je dostopnih manj kot 4 % vseh vsebin v obliki „videa na zahtevo“.

Poleg tega je pri nakupu ali dostopu do avtorsko zaščitene spletne vsebine iz druge države članice potrošnikom včasih rečeno, da te vsebine niso na voljo ali niso dostopne iz njihove države. To je delno povezano s teritorialnostjo avtorskih pravic in težavami, povezanimi z njihovim prenosom. V drugih primerih je nerazpoložljivost in/ali omejen dostop lahko posledica pogodbenih omejitev med imetniki pravic in distributerji ali poslovnih odločitev distributerjev. Razlog za to je včasih ozemeljska izključnost pri financiranju nekaterih vrst (avdiovizualnih) del.

Inovacije na področju raziskav za komercialne in nekomercialne namene, ki temeljijo na uporabi tekstovnega in podatkovnega rudarjenja (npr. kopiranje besedila in podatkovnih nizov pri iskanju pomembnih povezav ali pojavljanj) so lahko omejene zaradi nejasnega pravnega okvira in različnih pristopov na nacionalni ravni. Ocenjena bo potreba po večji pravni varnosti, ki bi raziskovalcem in izobraževalnim ustanovam omogočila širšo uporabo avtorsko zaščitene gradiva, tudi prek meja, da bi lahko izkoristili potencial teh tehnologij in čezmejnega sodelovanja. Kot vsi predlogi, ki se nanašajo na avtorske pravice, bo pri tem upoštevan učinek na vse zainteresirane strani.

Učinkovit in uravnotežen sistem civilnopravnih ukrepov zoper kršitve avtorskih pravic v komercialnem obsegu je bistvenega pomena za naložbe v inovacije in ustvarjanje delovnih mest. Poleg tega bi bilo treba pojasniti predpise, ki veljajo za dejavnosti spletnih posrednikov v zvezi z avtorsko zaščiteno delo, zlasti zaradi vse večje vključenosti teh posrednikov pri distribuciji vsebin. Razmisliti bi bilo treba tudi o ukrepih za zagotovitev poštenega plačila avtorjem, da se spodbudi ustvarjanje novih vsebin.

Evropa potrebuje bolj usklajeno ureditev avtorskih pravic, ki bo zagotovila spodbude za ustvarjanje in naložbe, hkrati pa omogočala prenos in uporabo vsebin prek meja na podlagi naše bogate kulturne raznovrstnosti. V ta namen bo Komisija predlagala rešitve, s katerimi bi čim bolj povečala ponudbo za uporabnike in zagotovila nove možnosti za ustvarjalce vsebin, ne da bi pri tem omejila financiranje medijskih in inovativnih vsebin v EU. Poleg tega bo Komisija pregledala direktivo o satelitskem radiodifuznem oddajanju in kabelski retransmisiji⁶ in ocenila potrebo po razširitvi področja uporabe na spletne prenose radiotelevizijskih podjetij ter potrebo po dodatnih ukrepih za zagotavljanje boljšega čezmejnega dostopa do storitev radiotelevizijskih podjetij v Evropi.

Komisija bo do konca leta 2015 pripravila zakonodajne predloge za zmanjšanje razlik med nacionalnimi ureditvami avtorskih pravic in za širši spletni dostop uporabnikov v EU do avtorskih del, med drugim z nadaljnjimi usklajevalnimi ukrepi. Predlogi bodo vključevali: (i) prenosljivost zakonito pridobljenih vsebin, (ii) zagotovitev čezmejnega dostopa do zakonito kupljenih spletnih storitev ob spoštovanju vrednosti pravic v avdiovizualnem sektorju, (iii)

⁶ Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993.

večjo pravno varnost pri čezmejni uporabi vsebin za posebne namene (npr. raziskave, izobraževanje, tekstovno in podatkovno rudarjenje itd.) z usklajenimi izjemami, (iv) pojasnitev pravil glede dejavnosti posrednikov v zvezi z avtorsko zaščitnimi vsebinami in, leta 2016, (v) posodobitev uveljavljanja pravic intelektualne lastnine s poudarkom na kršitvah pravic v komercialnem obsegu (pristop „sledi denarju“) ter možnosti čezmejnega uveljavljanja.

2.5. Zmanjševanje bremen in ovir, povezanih z DDV, pri čezmejni prodaji

Zapleti zaradi številnih različnih nacionalnih sistemov pomenijo resnično oviro za podjetja, ki želijo spletno in nespletno trgovati čez mejo. Od 1. januarja 2015, tj. od začetka veljavnosti novih pravil o „kraju dobave blaga“ (ki jih je soglasno podprlo vseh 28 držav članic), se DDV za vse telekomunikacijske, radiofuzne in elektronske storitve zaračuna v kraju, kjer prebiva potrošnik, in ne v kraju, kjer ima sedež ponudnik.

Poleg tega je bil uveden elektronski sistem registracije in plačil, da se zmanjšajo stroški in upravno breme za zadevna podjetja. Ta sistem bi bilo treba razširiti tudi na materialno blago, naročeno prek spleta, tako znotraj kot zunaj EU. Namesto da podjetja obračunavajo in plačujejo DDV v vsaki posamezni državi članici, kjer prebivajo njihove stranke, bi to lahko opravila samo enkrat v svoji državi članici.

Trenutno je lahko prek spleta naročeno blago ponudnikov iz tretje države oproščeno uvoznih davkov, če gre za majhne pošiljke, tako da se za pošiljke zasebnim strankam v EU ne zaračuna DDV. To podjetjem iz tretjih držav daje konkurenčno prednost pred ponudniki iz EU. V različnih državah članicah so že ugotovili primere izkrivljanja trga. Take izjeme ne bi bile več potrebne, če bi se DDV zaračunal prek enotnega in poenostavljenega mehanizma elektronske registracije in plačila.

- Podjetja iz EU, ki želijo prodajati čez mejo, morajo nositi stroške izpolnjevanja obveznosti v zvezi z DDV v višini najmanj 5 000 EUR letno za vsako ciljno državo članico.
- Podjetja EU se srečujejo z velikim izkrivljanjem konkurence zaradi blaga, oproščenega DDV, podjetij iz tretjih držav. Ta izkrivljanja podjetja v EU letno stanejo do 4,5 milijarde EUR.

Komisija si prizadeva za zmanjšanje bremena pri čezmejnem e-trgovanju, ki izhaja iz različnih režimov DDV, vzpostaviti enake konkurenčne pogoje za podjetja v EU in zagotoviti, da prihodki iz DDV pritekajo v državo članico potrošnika. Komisija bo v okviru splošne reforme DDV prav tako preučila možnosti za davčno obravnavo nekaterih e-storitev, na primer digitalnih knjig in spletnih publikacij.

Poleg tega bo Komisija v zvezi z neposrednim obdavčenjem v kratkem predstavila akcijski načrt o prenovljenem pristopu za obdavčevanje pravnih oseb na enotnem trgu, v skladu s katerim bi bilo treba dobičke obdavčiti tam, kjer so ustvarjeni, kar bi moralo veljati tudi na področju digitalnega gospodarstva.

Komisija bo leta 2016 pripravila zakonodajne predloge za zmanjšanje upravnega bremena za podjetja zaradi različnih režimov DDV, vključno z (i) razširitvijo trenutnega enotnega mehanizma za elektronsko registracijo in plačilo na spletno prodajo materialnega blaga znotraj EU in iz tretjih držav, (ii) uvedbo skupnega vseevropskega ukrepa za poenostavitev (prag za DDV) za pomoč malim zagonskim podjetjem na področju e-trgovanja, (iii) omogočanjem nadzora matične države, vključno z enotno revizijo čezmejnih poslov za namene DDV, in (iv) odpravo oprostive plačila DDV za uvoz majhnih pošiljk ponudnikov iz tretjih držav.

3. OBLIKOVANJE USTREZNEGA OKOLJA IN ENAKIH KONKURENČNIH POGOJEV ZA NAPREDNA DIGITALNA OMREŽJA IN INOVATIVNE STORITVE

Enotni digitalni trg mora temeljiti na zanesljivih, zaupanja vrednih, hitrih in cenovno dostopnih omrežjih in storitvah, pri katerih so zaščitene temeljne pravice potrošnikov do zasebnosti in varstva osebnih podatkov in ki spodbujajo inovacije. Za to je potreben močan, konkurenčen in dinamičen telekomunikacijski sektor, ki bo izvedel potrebne naložbe ter izkoriščal inovacije, kot so računalništvo v oblaku, orodja za velepodatke ali internet stvari. Tržna moč nekaterih spletnih platform vzbuja skrb, zlasti pri najmočnejših platformah, od katerih so drugi udeleženci na trgu vse bolj odvisni.

3.1. Ustrezna telekomunikacijska pravila

Omrežja IKT so ključna za digitalne proizvode in storitve, ki imajo potencial, da olajšajo vse vidike našega življenja in poganjajo gospodarsko okrevanje EU. Dobro delujoči trgi zagotavljajo dostop do visokozmogljive fiksne in brezžične širokopasovne infrastrukture po dostopnih cenah. Večkratne spremembe telekomunikacijskih pravil EU so bile v kombinaciji z izvrševanjem pravil konkurence EU ključne pri zagotavljanju, da trgi delujejo bolj konkurenčno in da lahko potrošniki in podjetja izkoristijo nižje cene in bolj kakovostne storitve. Učinkovita konkurenca je ključnega pomena za naložbe v telekomunikacijska omrežja.

Danes sektor doživlja strukturne spremembe ter se spopada z razdrobljenostjo na nacionalni ravni, pomanjkanjem regulativne skladnosti in predvidljivosti po celotni EU, zlasti za radijski spekter, in pomanjkanjem naložb, zlasti na podeželskih območjih. To so težave, ki jih ne bo mogoče v celoti rešiti v okviru tekočih razprav o svežnju enotnega telekomunikacijskega trga. Da bi ta proces potekal bolj ambiciozno, bo Komisija pregledala vso obstoječo zakonodajo in po potrebi pripravila predloge za spremembe. Prvi ključni korak je sprejetje svežnja za enotni telekomunikacijski trg, ki bo po pričakovanjih Komisije zagotovil jasna in harmonizirana pravila za omrežno nevtralnost in v celoti odpravil prevelike stroške gostovanja, predvsem za prenos podatkov.

Radijski spekter je pomemben element za vzpostavitev širokopasovnih storitev. Upravlja se na nacionalni ravni, države članice pa prejemajo dragocene prihodke od prodaje pravic do uporabe spektra (do teh prihodkov bodo še naprej upravičene izključno države članice). Vendar se zaradi nacionalnega upravljanja spektra pogoji med državami članicami zelo razlikujejo (npr. različno trajanje licenc, različne zahteve glede pokritosti). Ker ni doslednih vseevropskih ciljev in meril za dodelitev spektra na nacionalni ravni, sta ovirana vstop na trg in konkurenca, prav tako pa se zmanjšuje predvidljivost za vlagatelje po vsej Evropi. Zato bi morale države članice radijski spekter upravljati na podlagi bolj harmoniziranega okvira, ki bi upošteval potrebo po oblikovanju enotnega digitalnega trga.

Komisija bo pripravila posebne predloge glede koordinirane sprostitve 700-MHz pasu, ki je zlasti primeren za zagotavljanje širokopasovnih storitev na podeželskih območjih, pri tem pa upoštevala posebne potrebe za distribucijo avdiovizualnih medijev.

Vendar so glede na pomen spektra za povezljivost potrebne tudi temeljite spremembe načina njegovega upravljanja in reguliranja. Na primer, počasna in še vedno nepopolna sprostitve 800-MHz pasu (prvotni frekvenčni pas „digitalne dividende“) za brezžične širokopasovne povezave ovira uvedbo mobilnih omrežij 4G in uporabo pametnih telefonov, prilagojenih za ta frekvenčni pas.

Poleg tega je v fiksni omrežjih malo prave infrastrukturne konkurence, razen na zelo gosto naseljenih območjih, kjer so že vzpostavljena kabelska omrežja ali kjer so bile dejavne lokalne oblasti. Potrebujemo enostavnejšo in bolj sorazmerno ureditev na področjih, kjer je na regionalni ali nacionalni ravni prišlo do infrastrukturne konkurence. Treba je spodbujati uvajanje zelo zmogljivih omrežij, hkrati pa ohraniti učinkovito konkurenco in ustrezen donos glede na tveganja. Obravnavano bo tudi vprašanje, kako zagotoviti pokritost najtežje dostopnih območij in uresničiti cilje javnega interesa (kot so visokozmogljive povezave za šole in univerze/raziskovalne centre), tudi v okviru pregleda direktive o univerzalnih storitvah⁷.

Spreminjajoče se tržno in tehnološko okolje zahteva trdnejši institucionalni okvir. Potrebna bo tudi krepitev vloge organov, v katerih so zastopane oblasti držav članic, na primer Organa evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije in Skupine za politiko radiofrekvenčnega spektra.

Telekomunikacijski operaterji med seboj konkurirajo s storitvami, ki jih končni uporabniki vse bolj uporabljajo kot nadomestek za tradicionalne elektronske komunikacijske storitve, na primer govorno telefonijo, za katere pa ne velja enaka regulativna ureditev. Pri pregledu telekomunikacijskih pravil bodo preučeni načini za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev za udeležence na trgu, ki zagotavljajo konkurenčne storitve, ter za izpolnjevanje dolgoročnih potreb EU po povezljivosti.

Komisija bo leta 2016 predstavila predloge za ambiciozno reformo regulativnega okvira za telekomunikacije s poudarkom na (i) usklajenem pristopu enotnega trga k politiki in upravljanju spektra, (ii) vzpostavitvi pogojev za pravi enotni trg z odpravo regulativne razdrobljenosti, da se omogoči ekonomija obsega za učinkovite omrežne operaterje in ponudnike storitev ter učinkovito varstvo potrošnikov, (iii) zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev za udeležence na trgu in dosledno uporabo predpisov, (iv) spodbujanju naložb v visokohitrostna širokopasovna omrežja (vključno z revizijo direktive o univerzalnih storitvah) in (v) učinkovitejšem regulativnem institucionalnem okviru.

3.2. Medijski okvir za 21. stoletje

Na avdiovizualno okolje vplivajo hitre tehnološke spremembe in razvoj novih poslovnih modelov za razširjanje vsebin. Gledalci do avdiovizualnih vsebin prek spleta dostopajo na vse več različnih načinov, prenosne naprave, kot so pametni telefoni, pa spreminjajo vzorce gledanja. Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah⁸ je olajšala pretok avdiovizualnih

⁷ Direktiva 2002/22/ES.

⁸ Direktiva 2010/13/EU.

programov in medijskih storitev po vsej EU. Področje uporabe direktive že zajema tradicionalne televizijske oddaje in avdiovizualne medijske storitve na zahtevo ter uvaja sveženj minimalnih pravil za obe vrsti storitev. Na nekaterih področjih pa za storitve na zahtevo velja manj obveznosti, ker imajo uporabniki večji vpliv na izbiro vsebine in čas gledanja.

Ta direktiva je spodbudila nastanek živahnega trga in pomembno je zagotoviti, da bo v celoti sledila tržnemu in tehnološkemu razvoju. Komisija bo preučila, ali bi bilo treba sedanji sistem pravil, ki se uporabljajo za oddajanje in storitve na zahtevo, prilagoditi. Preučila bo tudi, ali bi bilo treba trenutno področje uporabe direktive razširiti, da bi bile vanj zajete tudi nove storitve, ki trenutno v okviru direktive ne štejejo za avdiovizualne storitve, ter udeleženci na trgu, ki niso zajeti v geografsko območje njene uporabe. Komisija bo pripravila tudi ukrepe za spodbujanje katalogov evropskih del na platformah za storitve videa na zahtevo.

Komisija bo pregledala direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah in se osredotočila na njeno področje uporabe ter na naravo pravil, ki veljajo za vse udeležence na trgu, zlasti ukrepov za spodbujanje evropskih del, ter pravil o zaščiti mladoletnikov in oglaševanju.

3.3. Ustrezno zakonodajno okolje za platforme in posrednike

3.3.1. Vloga spletnih platform

Spletne platforme (npr. iskalniki, družabni mediji, platforme za e-trgovanje, trgovine z aplikacijami, spletna mesta za primerjavo cen) imajo vse pomembnejšo vlogo v družbenem in gospodarskem življenju: potrošnikom omogočajo iskanje spletnih informacij, podjetjem pa, da izkoristijo prednosti e-trgovanja. Evropa ima na tem področju velik potencial, vendar jo ovirajo razdrobljeni trgi, zaradi katerih se podjetja težko širijo.

Platforme ustvarjajo, zbirajo in nadzorujejo ogromne količine podatkov o svojih strankah in uporabljajo algoritme za pretvarjanje teh podatkov v uporabne informacije. Število takšnih podatkov eksponentno narašča – 90 % vseh podatkov, ki krožijo po internetu, je starih manj kot dve leti. Poleg tega so se platforme izkazale za inovatorje v digitalnem gospodarstvu, saj pomagajo malim podjetjem, da začnejo delovati na spletu in dosežejo nove trge. Nove platforme za mobilnostne storitve, turizem, glasbo, avdiovizualne vsebine, izobraževanje, finance, nastanitve in zaposlovanje so hitro ustvarile močan pritisk na tradicionalne poslovne modele, njihov obseg pa se je skokovito povečal. S pojavom sodelovalne potrošnje in s tem večje izbire za potrošnike se odpirajo možnosti za povečanje učinkovitosti, rasti in delovnih mest, vendar se hkrati lahko pojavijo nova regulativna vprašanja⁹.

Vpliv platform je sicer odvisen od vrste zadevne platforme in njene tržne moči, vendar nekatere že lahko nadzirajo dostop do spletnih trgov in pomembno vplivajo na poplačilo različnih udeležencev na trgu. To je povzročilo veliko pomislekov glede vse večje tržne moči nekaterih platform. Mednje sodijo pomanjkljiva preglednost v zvezi z uporabo podatkov, ki jih platforme pridobijo, močan pogajalski položaj v primerjavi s položajem njihovih strank, kar se lahko odraža tudi v njihovih splošnih pogojih (zlasti za MSP), promocija lastnih storitev v škodo konkurentov in nepregledne cenovne politike ali omejitve glede določanja cen in prodajnih pogojev.

⁹ Ta bodo obravnavana v prihodnji strategiji za notranji trg in okviru za e-trgovanje.

Nekatere spletne platforme so se tako razvile, da konkurirajo v številnih gospodarskih sektorjih. Način uporabe njihove tržne moči sproža številna vprašanja, ki bi jih bilo treba nadalje analizirati, kar v posebnih primerih presega področje uporabe konkurenčnega prava.

3.3.2. *Boj proti nezakonitim vsebinam na internetu*

Načelo iz direktive o elektronskem poslovanju, da posredni ponudniki internetnih storitev ne bi smeli biti odgovorni za vsebine, ki jih prenašajo, shranjujejo ali gostijo, če ravnajo popolnoma pasivno, je pripomoglo k razvoju interneta v Evropi. Hkrati pa bi morali posredniki, ko zaznajo nezakonito vsebino, naj gre za informacije, ki se nanašajo na nezakonite dejavnosti, kot so terorizem/otročka pornografija, ali informacije, ki kršijo lastninske pravice drugih (npr. avtorske pravice), sprejeti učinkovite ukrepe za njeno odstranitev. Danes je onemogočanje dostopa do nezakonitih vsebin in njihovo odstranjevanje s strani ponudnikov storitev gostovanja pogosto počasno in zapleteno, včasih pa se po pomoti odstranijo vsebine, ki so zakonite. 52,7 % deležnikov meni, da so ukrepi proti nezakonitim vsebinam pogosto neučinkoviti in premalo pregledni. Razlike med nacionalnimi praksami lahko ovirajo kazenski pregon (in imajo negativen učinek na boj proti spletnemu kriminalu) ter zmanjšujejo zaupanje v spletno okolje. S povečanjem števila digitalnih vsebin na internetu bodo sedanje ureditve verjetno vse bolj na preizkušnji. Ni vedno enostavno določiti, kaj posredniki lahko počnejo z vsebino, ki jo posredujejo, shranjujejo ali gostijo, ne da bi pri tem izgubili možnost za oprostitev odgovornosti, kot je določena v direktivi o elektronskem poslovanju.

Nedavni dogodki so prispevali k javni razpravi o tem, ali bi bilo treba povečati splošno raven zaščite pred nezakonitimi vsebinami na internetu. Skupaj z oceno spletnih platform bo Komisija ob ustreznem upoštevanju učinkov na temeljne pravice do svobode izražanja in obveščanja analizirala potrebo po novih ukrepih za boj proti nezakonitim vsebinam na internetu, na primer strogih postopkih za odstranitev nezakonitih vsebin, ne da bi se pri tem odstranile zakonite vsebine, in vprašanje, ali naj se od posrednikov zahteva, da prevzamejo večjo odgovornosti in skrbnost pri načinu upravljanja omrežij in sistemov – dolžnost skrbnega ravnanja.

Komisija bo pred koncem leta 2015 začela celovito oceno vloge platform, tudi v sodelovalni potrošnji, in spletnih posrednikov, ki bo zajemala vprašanja, kot so (i) preglednost npr. pri rezultatih iskanja (kot so plačane povezave in/ali oglaševanje), (ii) kako platforme uporabljajo zbrane informacije, (iii) povezave med platformami in ponudniki in (iv) omejene zmožnosti posameznikov in podjetij za prehajanje z ene platforme na drugo. Poleg tega bo analizirala, (v) kako se čim bolje spoprijeti z nezakonitimi vsebinami na internetu.

3.4. Krepitev zaupanja in varnosti na področju digitalnih storitev in pri obdelavi osebnih podatkov

Kibernetske grožnje so čezmejni problem, ki ima negativne posledice za naše gospodarstvo, temeljne pravice državljanov in družbo na splošno. Vedno več kaznivih dejanj (na primer prestrezanje podatkov, goljufije pri spletnih plačilih, kraja identitete, kraja poslovnih skrivnosti) povzroča znatne gospodarske izgube. Njihova posledica so pogosto motnje pri zagotavljanju storitev, kršitve temeljnih pravic in zmanjšanje zaupanja državljanov v spletne dejavnosti.

Države članice in institucije EU se že dolgo zavedajo potrebe po zaščiti svojih omrežij in kritične infrastrukture ter učinkovitem odzivanju na kibernetske grožnje, zato so sprejele

strategije in predpise o kibernetiki varnost na nacionalni ravni in na ravni EU. Sprejetje direktive o varnosti omrežij in informacij¹⁰, ki je trenutno v zakonodajnem postopku, bo pomemben korak naprej. Ena od ključnih prednostnih nalog evropske strategije za kibernetično varnost¹¹ je zagotoviti industrijske in tehnološke vire za kibernetično varnost. Na hitro spreminjajočem se področju tehnologij in rešitev za varnost spletnih omrežij še vedno obstajajo vrzeli. Da bi industrija EU lahko ponudila več varnih rešitev in da bi jih podjetja, javni organi in državljani uporabljali, je potreben bolj povezan pristop. Poleg tega je potreben učinkovit kazenski pregon spletnih kriminalnih dejavnosti. Komisija je predstavila predloge za reševanje tega vprašanja v evropski agendi za varnost¹².

- Samo 22 % Evropejcev polno zaupa spletnim podjetjem, kot so spletni iskalniki, družabna omrežja in ponudniki storitev elektronske pošte.
- 72 % uporabnikov interneta skrbi, da morajo na spletu navesti preveč osebnih podatkov.

Na področju varstva osebnih podatkov in zasebnosti se EU zavzema za najvišje standarde varstva, ki so zagotovljeni s členoma 7 in 8 Listine o temeljnih pravicah. Splošna uredba o varstvu podatkov¹³ bo povečala zaupanje v digitalne storitve, saj naj bi zaščitila posameznike pri obdelavi osebnih podatkov s strani vseh podjetij, ki svoje storitve ponujajo na evropskem trgu.

Za storitve elektronskih komunikacij se uporabljajo posebna pravila (direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah¹⁴), ki jih bo morda treba pregledati, ko bodo sprejeta splošna pravila EU o varstvu podatkov, predvsem zato, ker večina členov sedanje direktive o zasebnosti in elektronskih komunikacijah velja samo za ponudnike elektronskih komunikacijskih storitev, tj. tradicionalna telekomunikacijska podjetja. Ponudniki storitev informacijske družbe, ki uporabljajo internet za zagotavljanje komunikacijskih storitev, so zato na splošno izključeni iz njenega področja uporabe.

V prvi polovici leta 2016 bo Komisija začela vzpostavljati javno-zasebno partnerstvo za kibernetično varnost na področju tehnologij in rešitev za varnost spletnih omrežij.

Po sprejetju novih predpisov EU o varstvu podatkov, predvidoma do konca leta 2015, bo Komisija pregledala direktivo o zasebnosti in elektronskih komunikacijah in se osredotočila na zagotavljanje visoke ravni varstva posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, ter enakih konkurenčnih pogojev za vse udeležence na trgu.

4. ČIM BOLJŠE IZKORIŠČANJE POTENCIALA ZA RAST EVROPSKEGA DIGITALNEGA GOSPODARSTVA

V manj kot desetih letih bo večina gospodarske dejavnosti odvisna od digitalnih ekosistemov, povezovanja digitalne infrastrukture, strojne in programske opreme ter aplikacij in podatkov. Če želi EU ohraniti svojo konkurenčnost in močno industrijsko bazo ter izpeljati prehod na pametno industrijsko in storitveno gospodarstvo, bo potrebna digitalizacija vseh sektorjev. 75 % dodane vrednosti, ki jo ustvari digitalno gospodarstvo, izvira iz tradicionalnih industrijskih sektorjev in ne od proizvajalcev IKT. Vendar prav slabo vključevanje digitalne

¹⁰ COM(2013) 48 final.

¹¹ JOIN(2013) 1 final.

¹² COM(2015) 185.

¹³ COM(2012) 11 final.

¹⁴ Direktiva 2002/58/ES.

tehnologije v podjetjih predstavlja največjo težavo. Samo 1,7 % podjetij EU v celoti uporablja napredne digitalne tehnologije¹⁵, 41 % pa sploh ne. Digitalizacija ponuja tudi nove priložnosti za druge gospodarske panoge, kot so promet (npr. inteligentni prometni sistemi) ali energija (npr. pametna omrežja, pametno merjenje)¹⁶.

Za izpolnjevanje prihodnjih potreb trgov EU potrebuje vrsto ukrepov za zagotovitev, da bo evropska industrija vodilna pri razvoju in uporabi IKT, avtomatizaciji, trajnostni proizvodnji in predelovalnih tehnologijah. Z digitalnim gospodarstvom lahko družba postane bolj vključujoča. Državljeni in podjetja trenutno ne izkoriščajo v celoti digitalnih storitev (od e-uprave, e-zdravja, e-energije do e-prometa), ki bi morale biti na voljo neovirano po vsej EU.

Komisija bo socialne partnerje obveščala in jih pozvala, naj enotni digitalni trg vključijo v socialni dialog na evropski ravni.

4.1. Oblikovanje podatkovnega gospodarstva

Velepodatki, storitve v oblaku in internet stvari so ključnega pomena za konkurenčnost EU. Podatki pogosto veljajo za katalizatorje gospodarske rasti, inovacij in digitalizacije v vseh gospodarskih sektorjih, zlasti v MSP (in zagonskih podjetjih) ter v družbi kot celoti. Velepodatki in visoko zmogljivo računalništvo prav tako spreminjajo način izvajanja raziskav in izmenjave znanja ter so del prehoda k bolj učinkoviti in odzivni „odprti znanosti“.

- Sektor velepodatkov se vsako leto poveča za 40 %, kar je sedemkrat hitreje od trga IT.

Razdrobljen trg ne zagotavlja zadostnega obsega, da bi računalništvo v oblaku, velepodatki, znanost, temelječa na podatkih, in internet stvari dosegli svoj polni potencial v Evropi. Da bi v celoti izkoristili potencial digitalnih in podatkovnih tehnologij, bo treba odstraniti več tehničnih in zakonodajnih ovir. Omejitve, na primer povezane z lokacijo podatkov (tj. zahteve držav članic, da podatki ostanejo na njihovem ozemlju), ponudnike storitev silijo k izgradnji drage lokalne infrastrukture (podatkovnih centrov) v posamezni regiji ali državi. Razdrobljeno izvajanje pravil o avtorskih pravicah in nezadostna jasnost glede uporabe podatkov še dodatno ovirata razvoj čezmejne uporabe podatkov in novih tehnologij (npr. tekstovnega in podatkovnega rudarjenja). Pomanjkanje odprtih in interoperabilnih sistemov in storitev ter prenosljivosti podatkov med storitvami predstavlja dodatno oviro za čezmejni pretok podatkov in razvoj novih storitev (npr. večmodalnih potovalnih informacijskih sistemov, znanosti na podlagi podatkov). Pravna varnost glede razdelitve odgovornosti (razen v povezavi z osebnimi podatki) je pomembna za razvoj interneta stvari.

Podjetja in potrošniki še vedno nimajo dovolj zaupanja, da bi sprejeli čezmejne storitve v oblaku za shranjevanje in obdelavo podatkov, in sicer zaradi pomislekov v zvezi z varnostjo, spoštovanjem temeljnih pravic in varstvom podatkov na splošno. Sprejetje svežnja ukrepov za reformo varstva podatkov bo zagotovilo, da bodo po vsej Uniji obdelavo osebnih podatkov urejala enotna, posodobljena pravila. Vendar pa je v pogodbah za primer, da podatki niso več na voljo ali niso več uporabni, odgovornost ponudnika storitev v oblaku pogosto izključena ali močno omejena ali pa je otežena odpoved pogodbe. To pomeni, da podatki dejansko niso prenosljivi. Na področju varstva podatkov tako sedanji in prihodnji zakonodajni okvir preprečujeta omejitve za prost pretok osebnih podatkov v Uniji. Omejitve prostega pretoka

¹⁵ Vključno z mobilnim internetom, računalništvom v oblaku, družabnimi omrežji ali velepodatki.

¹⁶ Kot je navedeno v okvirni strategiji za trdno energetske unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost [COM(2015) 80 final].

podatkov iz drugih razlogov niso obravnavane. Države članice zato ne morejo ovirati prostega pretoka osebnih podatkov iz razlogov, povezanih z varovanjem zasebnosti in osebnih podatkov, lahko pa to storijo iz drugih razlogov. Vse nepotrebne omejitve glede lokacije podatkov znotraj EU bi bilo treba odpraviti in preprečiti.

Komisija bo leta 2016 predlagala evropsko pobudo za „prost pretok podatkov“, ki bo obravnavala omejitve prostega pretoka podatkov iz razlogov, ki niso povezani z varstvom osebnih podatkov znotraj EU, in neupravičene omejitve glede lokacije podatkov za namene shranjevanja ali obdelave. Prav tako bo obravnavala novonastala vprašanja lastništva, interoperabilnosti, uporabnosti in dostopa do podatkov, pridobljenih pri izmenjavah med podjetji ali med podjetji in potrošniki, ter podatkov, pridobljenih s stroji ali pri komunikaciji stroj–stroj. Spodbujala bo dostop do javnih podatkov, kar bo spodbudilo inovacije. Sprožila bo evropsko pobudo za računalništvo v oblaku, vključno z vidiki, kot so certificiranje storitev v oblaku, pogodbe, menjava ponudnikov storitev v oblaku in znanost v oblaku, odprta za raziskave.

4.2. Povečanje konkurenčnosti z interoperabilnostjo in standardizacijo

V digitalnem gospodarstvu interoperabilnost pomeni zagotavljanje učinkovite komunikacije med digitalnimi elementi, kot so naprave, omrežja ali odložišča podatkov. Pomeni tudi boljše povezovanje v dobavni verigi med industrijo in storitvenim sektorjem. To pomeni učinkovitejše povezave med državami, skupnostmi ter javnimi službami in organi. Storitve e-uprave, ki se trenutno oblikujejo v različnih državah članicah, naj bi med seboj komunicirale in se ne bi smele razvijati ločeno druga od druge. Danes se države članice na splošno strinjajo o osnovnih zahtevah za vzpostavitev interoperabilnosti na podlagi „evropskega okvira interoperabilnosti“, ki ga je Komisija predstavila leta 2010. Ta okvir bi bilo zdaj treba posodobiti in razširiti.

Pomembno vlogo pri izboljšanju interoperabilnosti novih tehnologij v okviru enotnega digitalnega trga ima standardizacija. Pomaga lahko usmerjati razvoj novih tehnologij, kot so brezžična komunikacija 5G, digitalizacija predelovalne dejavnosti (Industrija 4.0) in gradbeništva, storitve na podlagi podatkov, storitve v oblaku, kibernetika varnost, e-zdravje, e-promet in mobilna plačila. Bistveni instrument pri tem je tekoči načrt EU za standardizacijo IKT. Vendar je treba okrepiti prizadevanja, da standardizacija ostane v koraku s tehnološkim razvojem. Trenutno se deležniki iz industrije „od spodaj navzgor“ odločijo, na katerih področjih bodo oblikovali standarde. To se vse pogosteje dogaja izven Evrope, kar ogroža našo dolgoročno konkurenčnost. Treba je opredeliti manjkajoče tehnične standarde, ki so bistvenega pomena za podporo digitalizacije naših industrijskih in storitvenih sektorjev (npr. internet stvari, kibernetika varnost, velepodatki in računalništvo v oblaku), ter pozvati organe za standardizacijo, naj ukrepajo hitro.

V digitalnem gospodarstvu so standardni patenti (standardi, ki temeljijo na patentih kot lastninskih pravicah) vse pomembnejši dejavnik pri standardizaciji in pomemben element v poslovnem modelu številnih industrij pri ovrednotenju njihovih naložb v raziskave in inovacije. Komisija podpira potrebo po uravnoteženem okviru za pogajanja med imetniki pravic in izvajalci standardnih patentov za zagotovitev poštenih pogojev za izdajo licenc.

Poleg tega razpoložljivost standardov pogosto ne zadošča za zagotovitev interoperabilnosti, če obstoječih standardov v svoje rešitve ne vključijo tudi ponudniki. Javna naročila imajo pomembno vlogo pri spodbujanju standardov. Države članice so vzpostavile nacionalne kataloge standardov IKT in specifikacij za interoperabilnost, da bi pomagale javnim

naročnikom in pospešile sprejemanje standardov na nacionalnih trgih. Vključevanje teh katalogov v evropske kataloge bi preprečilo razdrobljenost trga na ravni EU.

Komisija bo začela izvajati celovit načrt za standardizacijo, s katerim bo določila in opredelila ključne prednostne naloge za standardizacijo s poudarkom na tehnologijah in področjih, ki so bistvenega pomena za enotni digitalni trg, vključno s temeljno sektorsko interoperabilnostjo in standardi na področjih, kot so zdravje (telemedicina in e-zdravje), promet (načrtovanje potovanj, e-tovor), okolje in energija. Komisija bo pregledala in razširila evropski okvir interoperabilnosti.

4.3. Vključujoča e-družba

Komisija namerava podpirati vključujoči digitalni enotni trg, na katerem bodo imeli državljani in podjetja potrebne spretnosti ter bodo lahko izkoristili medsebojno povezane in večjezične e-storitve, e-upravo, e-pravosodje, e-zdravje, e-energijo ali e-promet.

4.3.1 Digitalne spretnosti in znanja

Povpraševanje po delavcih z digitalnimi spretnostmi se vsako leto poveča za približno 4 %. Brez odločnega ukrepanja bi zaradi pomanjkanja strokovnjakov za IKT v EU do leta 2020 lahko bilo 825 000 nezasedenih delovnih mest. EU je izboljšala osnovne digitalne spretnosti državljanov (s 55 % na 59 % prebivalstva), vendar je pot do cilja še dolga. Povišati je treba tudi raven digitalnih spretnosti med zaposlenimi v vseh gospodarskih sektorjih in med iskalci zaposlitve, da se izboljša njihova zaposljivost. Potrebne so spremembe v načinu prilagajanja sistemov izobraževanja in usposabljanja digitalni revoluciji. Te spremembe lahko temeljijo na pobudah na ravni EU, kot so „Velika koalicija za digitalna delovna mesta“, „Evropski teden programiranja“ in „Odpiranje izobraževanja“.

Odgovornost za programe je v rokah držav članic, ki morajo nujno obravnavati pomanjkanje osnovnih digitalnih spretnosti. Komisija bo podpirala njihova prizadevanja in bo imela pomembno vlogo pri spodbujanju priznavanja digitalnih spretnosti in kvalifikacij ter povečanju strokovnosti na področju IKT v Evropi.

Komisija bo obravnavala digitalne spretnosti in znanja kot ključni element svojih prihodnjih pobud za izobraževanje in usposabljanje.

4.3.2 E-uprava

Javne storitve v Evropi so v različni meri sprejele nove tehnologije, vendar bi lahko storili več za posodobitev javne uprave, doseganje čezmejne interoperabilnosti in olajšanje povezovanja z državljani.

Spletne javne storitve so ključnega pomena za povečanje stroškovne učinkovitosti in kakovosti storitev za državljane in podjetja. Primer večje učinkovitosti je načelo „samo enkrat“ – le v 48 % primerov javne uprave brez ponovnega zahtevka ponovno uporabijo informacije o državljanu ali podjetjih, ki jih že imajo. Razširitev tega načela v skladu z zakonodajo o varstvu podatkov bi na ravni EU pomenila neto prihran v višini približno 5 milijard EUR letno do leta 2017. Komisija bo začela izvajati pilotni projekt za uveljavljanje načela „samo enkrat“ za podjetja in državljane ter preučila možnosti za varno rešitev na ravni EU (varen spletni arhiv dokumentov). Razširitev načela „samo enkrat“ čez mejo bi še dodatno prispevala k učinkovitosti enotnega digitalnega trga.

Javna naročila predstavljajo približno 19 % BDP EU, e-javno naročanje pa bo po pričakovanju prineslo prihranke v višini 50 milijard EUR letno. Reformni sveženj o javnih naročilih iz leta 2014 predvideva popoln prehod na e-javno naročanje do oktobra 2018¹⁷. Glede na to, da se je v številnih državah članicah prehod začel počasi, so potrebna okrepljena prizadevanja za doseganje tega cilja.

Kontaktne točke med javnimi organi in državljani/podjetji so trenutno neenotne in nepopolne. Potrebe podjetij in državljanov pri njihovih čezmejnih dejavnosti bi bilo lažje izpolniti na podlagi infrastrukture digitalnih storitev instrumenta za povezovanje Evrope ter z razširitvijo in povezovanjem obstoječih evropskih portalov, omrežij, storitev in sistemov (kot so Tvoja Evropa, enotne kontaktne točke, kontaktne točke za proizvode, kontaktne točke za gradbene proizvode) v „enotni digitalni portal“. Poleg tega bi bilo treba spodbujati uporabo elektronskih dokumentov po vsej EU, da bi se zmanjšali stroški in upravno breme za podjetja in posameznike.

Razvoj podjetij zavirajo regulativna razdrobljenost in ovire, ki otežujejo njihovo širitev in čezmejno delovanje na notranjem trgu. Veliko držav članic je pozvalo h ukrepom, na primer za pomoč pri hitrem ustanavljanju podjetij (npr. v 24 urah). Komisija meni, da bi morale vsako podjetje imeti možnost, da svoje delovanje po spletu razširi čez mejo in da s pomočjo povezovanja poslovnih registrov in načela „samo enkrat“ v enem mesecu od ustanovitve postane vseevropsko¹⁸.

Komisija bo predstavila nov akcijski načrt za e-upravo 2016–2020, ki bo vseboval (i) uresničitev povezovanja poslovnih registrov do leta 2017, (ii) začetek pobude (leta 2016), da države članice uvedejo načelo „samo enkrat“, (iii) razširitev in povezovanje evropskega in nacionalnih portalov s ciljem oblikovanja „enotnega digitalnega portala“, da se ustvari uporabnikom prijazen informacijski sistem za državljane in podjetja, ter (iv) pospeševanje popolnega prehoda na e-javno naročanje in interoperabilne e-podpise v državah članicah.

5. URESNIČITEV ENOTNEGA DIGITALNEGA TRGA

Oblikovanje enotnega digitalnega trga je ključen del strategije EU za priprave na prihodnost in za zagotavljanje visokega življenjskega standarda prebivalstva. Zanj so potrebna politična volja in sredstva za uresničevanje ukrepov iz te strategije. To zahteva mobilizacijo potrebnih sredstev in virov ter vzpostavitev strukture upravljanja med ključnimi akterji, da se zagotovi učinkovito izvajanje s strani institucij EU, držav članic in deležnikov. Če obstajajo zadostni dokazi o ovirah, ki jih je treba odpraviti, bo Komisija predložila zakonodajne predloge in pobude, da bi enotni trg v vsem svojem obsegu prinesel koristi potrošnikom in podjetjem. Če so potrebna nadaljnja posvetovanja in zbiranje dokazov za opredelitev pravih ukrepov, bo Komisija z deležniki organizirala razprave o razpoložljivih možnostih. V ta namen morajo Komisija, Parlament in države članice sodelovati in sprejeti ambiciozne ukrepe.

5.1. Naložbe v enotni digitalni trg

Ključni cilj strategije za enotni digitalni trg je vzpostavitev spodbudnega okolja za naložbe na področju digitalnih omrežij, raziskav in inovativnih podjetij. Vzpostavitev ustreznih okvirnih pogojev bo pomagala privabiti zasebne naložbe in pridobiti zaupanje vlagateljev. Za

¹⁷ Direktiva 2014/24/EU in Direktiva 2014/25/EU.

¹⁸ Komisija bo potrebne ukrepe za doseg te ciljev podrobneje opisala v strategiji za enotni trg.

doseganje naših digitalnih ambicij bodo potrebne precejšnje naložbe. Financiranje EU je že predvideno za infrastrukturo in storitve digitalnega enotnega trga ter za raziskave in inovativna MSP (vključno z zagonskimi podjetji). Evropski strukturni in investicijski skladi bodo po pričakovanju na tem področju prispevali približno 21,4 milijarde EUR. Posebej si je treba prizadevati, da bi odpravili digitalno vrzel med mestnimi in podeželskimi območji. Obstoječe programe EU dopolnjuje evropski sklad za strateške naložbe¹⁹, ki je zasnovan za podporo širokega spektra digitalnih projektov, zlasti zaradi njihove pomembne vloge pri inovacijah in raziskavah (ter s tem višjih tveganj, povezanih s temi projekti). Znatne dodatne možnosti financiranja zagotavljata Evropska investicijska banka in Evropski investicijski sklad.

Inovativni podjetniki so bistvenega pomena za digitalno gospodarstvo. Za uspeh potrebujejo boljši dostop do financiranja, med drugim tudi v obliki lastniškega in tveganega kapitala. EU je uvedla vrsto pobud za podporo financiranja v obliki lastniškega kapitala, vključno z regulativnimi sredstvi, kot je uredba o evropskih skladih tveganega kapitala. Vendar pa so potrebna nadaljnja prizadevanja, da se zagotovi ustrezno financiranje, saj sedanje razlike med statuti podjetij in povezana pravna tveganja in stroški v Evropi zavirajo naložbe v zagonska podjetja EU in njihovo širjenje²⁰.

Ob upoštevanju izkušenj v zvezi s preteklim nezadostnim črpanjem sredstev EU za naložbe v IKT si bo Evropska komisija z Evropsko investicijsko banko, nosilci projektov in državami članicami prizadevala zagotoviti, da se razpoložljiva sredstva za naložbe v celoti izkoristijo, vključno s tehnično pomočjo in polno uporabo sinergij med instrumenti financiranja.

5.2. Mednarodna razsežnost

Obseg dokončanega enotnega digitalnega trga bo podjetjem omogočil, da presežejo notranji trg EU in da EU postane še bolj privlačna lokacija za svetovna podjetja. Ohraniti bi bilo treba odprtost evropskega trga na področju digitalnih tehnologij in jo še povečati. EU bi si morala še naprej prizadevati, da enaka načela odprtosti in učinkovitega uveljavljanja pravic intelektualne lastnine spoštujejo tudi naši trgovinski partnerji. Ovire za svetovno digitalno trgovino vplivajo zlasti na evropska podjetja, saj je EU največja svetovna izvoznica digitalnih storitev. Zato bi bilo treba še naprej razvijati ambiciozno digitalno trgovinsko in naložbeno politiko, vključno na podlagi sporazumov Evropske unije o prosti trgovini²¹. Dokončan enotni digitalni trg lahko prispeva tudi k uresničevanju razvojne agende za obdobje po letu 2015. Komisija si bo prizadevala za trajnostni pristop k upravljanju interneta na podlagi modela, ki bo vključeval več deležnikov. Njen cilj je, da internet ostane svoboden in odprt.

5.3. Učinkovito upravljanje enotnega digitalnega trga

Komisija bo še poglobila sodelovanje z Evropskim parlamentom in Svetom, kar odraža skupno odgovornost za pravočasno uresničitev ukrepov iz strategije. Prizadevala si bo za stalen dialog z deležniki in jih obveščala o oblikovanju politike, da bo zagotovila učinkovito izvajanje te strategije. Glede na medsektorsko naravo strategije za enotni digitalni trg bo za njeno izvajanje potrebna podpora posebnih svetovalnih in podpornih skupin. Komisija poziva

¹⁹ COM(2014) 903 final.

²⁰ Komisija bo preučila možnosti za privabljanje več tveganega kapitala v okviru svojega prizadevanja za strategijo za enotni trg in unijo kapitalskih trgov [COM(2015) 63].

²¹ Komisija bo jeseni 2015 pripravila novo trgovinsko in naložbeno strategijo, v kateri bodo obravnavana ključna vprašanja digitalne trgovinske agende.

Evropski svet, naj zagotovi potrebne spodbude in redno pregleduje napredek. Komisija si bo prizadevala tudi za izboljšanje kakovosti podatkov in analiz, ki so temelj za razvoj enotnega digitalnega trga. To bo dosegla z združevanjem ustreznega znanja, ki bo zlahka dostopno javnosti. Še naprej bo razvijala indeks digitalnega gospodarstva in družbe. Komisija bo redno poročala o napredku strategije.

6. ZAKLJUČEK

Pri strategiji za enotni digitalni trg gre za preoblikovanje evropske družbe in zagotavljanje, da se bo lahko samozavestno soočila s prihodnostjo. Komisija poziva Evropski parlament in Svet, naj čim prej potrdita to strategijo za dokončanje enotnega digitalnega trga in v tesnem sodelovanju z vsemi zadevnimi deležniki dejavno sodelujeta pri njeni uresnitvi.

Priloga: Časovni načrt za vzpostavitev enotnega digitalnega trga

Ukrepi ²²	Časovni načrt
Boljši dostop potrošnikov in podjetij do digitalnega blaga in storitev po vsej Evropi	
Zakonodajni predlogi za enostavna in učinkovita čezmejna pogodbeno pravila za potrošnike in podjetja	2015
Revizija uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov	2016
Ukrepi na področju dostave paketov	2016
Obsežen pregled za oblikovanje zakonodajnih predlogov za odpravo neupravičenega geografskega blokiranja	2015
Preiskava konkurence v sektorju e-trgovanja, povezana s spletnim trgovanjem z blagom in spletnim zagotavljanjem storitev	2015
Zakonodajni predlogi za reformo ureditve na področju avtorskih pravic	2015
Revizija direktive o satelitskem radiodifuznem oddajanju in kabelski retransmisiji	2015/2016
Zakonodajni predlogi za zmanjšanje upravnih bremen za podjetja zaradi različnih režimov DDV	2016
Oblikovanje ustreznih pogojev za razcvet digitalnih omrežij in storitev	
Zakonodajni predlogi za reformo telekomunikacijskih pravil	2016
Revizija direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah	2016
Celovita analiza vloge platform na trgu, vključno z nezakonitimi vsebinami na internetu	2015
Revizija direktive o zasebnosti in elektronskih komunikacijah	2016
Vzpostavitev pogodbenega javno-zasebnega partnerstva za kibernetško varnost	2016
Čim boljše izkoriščenje potenciala za rast digitalnega gospodarstva	
Pobude na področju lastništva podatkov, prostega pretoka podatkov (npr. med ponudniki storitev računalništva v oblaku) in evropskega računalništva v oblaku	2016
Sprejetje načrta za prednostne standarde IKT in širitev evropskega okvira interoperabilnosti za javne storitve	2015
Nov akcijski načrt za e-upravo, vključno s pobudo o načelu „samo enkrat“ in pobudo o vzpostavitvi povezav med poslovnimi registri	2016

²² Če bo ugotovljeno, da bodo imeli navedeni ukrepi verjetno znatne učinke, jih bo spremljala ločena ocena učinka v skladu z načeli Komisije o boljši zakonodaji.